

Svar på skriftligt spørgsmål om skydd av skogsnaturen vid bäckar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 272/2019 rd undertecknat av riksdagsledamot Jenni Pitko /gröna m.fl.:

Vad gör regeringen för att trygga de livsmiljöer vid bäckar som är centrala för skogens biologiska mångfald och

vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att Skogscentralens nya tolkning inte ska leda till att livsmiljöerna förstörs?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Debatten om att trygga skogsnaturens biologiska mångfald och bevara skogslagens särskilt viktiga livsmiljöer har varit intensiv den senaste tiden. Jord- och skogsbruksministeriet utvärderar just nu den år 2014 reviderade skogslagen (1093/1996). I arbetet sammanställs också synpunkter på hur bevarandet av mångfalden har lyckats.

Syftet med skogslagen är enligt 1 § att främja en i ekonomiskt, ekologiskt och socialt hänseende hållbar skötsel och användning av skogarna så att skogarna uthålligt ger en god avkastning samtidigt som deras biologiska mångfald bevaras. Detta kompletteras av 10 § i lagen. Enligt 1 mom. i paragrafen ska skogarna skötas och användas så att de allmänna förutsättningarna tryggas för att bevara de livsmiljöer som är viktiga för skogens biologiska mångfald. Paragrafens övriga bestämmelser gäller särskilt viktiga livsmiljöer (nedan § 10-objekt). Bevarandet av biologisk mångfald har sedan skogslagen trädde i kraft 1.1.1997 utgjort ett delområde i verkställandet av lagen. I förarbetena till den ändringslag som trädde i kraft 1.1.2014 konstateras att revideringen bl.a. syftar till att komplettera nätverket av särskilt viktiga livsmiljöer enligt skogslagen.

Under de senaste drygt 20 åren har det funnits olika praxis och tolkningar vid tillämpningen av skogslagens bestämmelser om biologisk mångfald. Detta kan inte undvikas helt och hållet eftersom livsmiljöerna har olika särdrag och de praktiska situationerna varierar mycket. Således kan lagen inte entydigt definiera tillvägagångssättet i alla situationer och för alla objekt. Tillämpningen och tolkningen av lagen får dock inte i något fall leda till att syftet med lagen inte förverkligas.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 272/2019 rd

Ett § 10-objekt ska alltid tryggas oberoende av om det upptagits i Finlands skogscentralens databas eller inte. Inget objekt som uppfyller kriterierna står utanför lagens skydd. Det har alltså ingen betydelse om objektet inkluderats i Skogscentralens databas för geografisk information eller inte. Informationen om § 10-objekten är alltså av annan karaktär än informationen om naturskyddslagens naturtyper. För områden med naturtyper som avses i naturskyddslagen (1096/1996) fattas beslut om avgränsning alltid av närings-, trafik- och miljöcentralen, varefter ett förbud mot förändring av naturtypens särdrag införs på det exakt definierade området. Några beslut fattas inte om § 10-objekten; enligt skogslagen ska de alltid bevaras vid behandling av skogarna.

10 § i skogslagen definierar sju grupper av livsmiljöer som är särskilt viktiga för skogsnaturens mångfald. En särskild kartläggning av livsmiljöerna påbörjades när lagen trädde i kraft 1997 och avslutades 2004. Målet var att hjälpa skogsägarna att identifiera de särskilt viktiga livsmiljöerna. Informationen från kartläggningen anger i första hand var det sannolikt finns ett § 10-objekt. Klassificeringen som § 10-objekt sker antingen vid behandling av anmälan om användning av skog enligt 14 § i skogslagen eller i samband med någon annan förvaltningsåtgärd. Skogscentralens information om § 10-objekten anger alltså i sig inte deras antal eller areal. I den färdiga kartläggningen 2004 var antalet § 10-objekt 95 922. Därefter har informationen fortlöpande kompletterats och uppdaterats i samband med skogsplaneringen och granskningsverksamheten. I oktober 2019 innehöll Finlands skogscentralens databas totalt 122 076 § 10-objekt, varav ca 28 300 objekt vid bäckar som i klassificeringen enligt skogslagen utgör livsmiljöer vid småvatten.

Från och med 2018 gör Finlands skogscentral mer systematiska uppdateringar av sin databas för § 10-objekt. Dataunderhållsarbetet föranleddes av att förvaltningens digitalisering och e-tjänster kräver mer exakt information om naturobjekt än tidigare. På grund av det stora antalet objekt har projektets mål varit att rätta fel, eliminera regionala skillnader och förbättra datakvaliteten. Med jämn kvalitet vill man också säkerställa likabehandlingen av skogsägare och aktörer. Genom mer exakt natur- och geografisk information kan man ta bättre hänsyn till mångfalden vid användningen av skogarna.

Vid underhållsarbetet beaktades också 2014 års ändring av § 10-bestämmelserna enligt vilken objekten alltid ska vara små områden eller områden av mindre betydelse i skogsbrukshänseende. De nya kraven har minskat antalet stora objekt i databasen. Ungefär 600 hektar av objektarealen i databasen har överförts till fridlysning enligt naturskyddslagen. Vissa av objekten har genom planläggning hamnat utanför skogslagen och därmed tagits bort från Finlands skogscentralens databas. Under årens lopp har databasen också tillförts nya § 10-objekt.

Underhållsarbetet har lett till en mer exakt klassificering av § 10-objekten, vilket förändrat antalet småvattenobjekt. Den största förändringen har varit att småvattenobjekt överförts till någon annan typ av § 10-objekt, t.ex. lundar. Vissa småvattenobjekt har omklassificerats som annan viktig livsmiljö i informationen om skogstillgångarna. Livsmiljöer vid småvatten med särdrag som inte avses i skogslagen har tagits bort från databasen vid underhållsarbetet. Vissa av de borttagna objekten har förlorat sina naturvärden t.ex. till följd av stormskador.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 272/2019 rd

Bedömningarna vid kartläggningen av bäckarnas närmiljöer har skett utifrån omständigheterna och den bästa tillgängliga informationen t.ex. när det gäller kraven på skyddszonernas bredd längs bäcken. Nya studier visar på skillnader mot den tidigare uppfattningen om de mest effektiva metoderna för tryggnad av biologisk mångfald. Nya vetenskapliga undersökningar förändrar dock inte det faktum att bevarandet av mångfalden även fortsättningsvis är ett viktigt mål i skogslagen.

§ 10-objekten tryggas genom skogslagen. På de största arealerna tryggas skogarnas biologiska mångfald genom den dagliga skogsskötseln. Skogsägarnas frivilliga skogscertifiering är ett viktigt element i tryggnaden av mångfalden. Genom rådgivning och skogsvårdsrekommendationer uppmanas skogsägarna på många sätt att vårda naturen i ekonomiskogarna. Bredare åtgärder på frivillig basis och naturvårdsåtgärder för tryggnad av mångfalden finansieras genom skogsbrukets miljöstöd. Värdefulla områden kan även skyddas på viss tid eller permanent. Det är viktigt att säkra tillräckliga resurser för rådgivning och utbildning samt finansiering av både frivilligt och lagstadgat skydd.

Det i skogsbruksärenden behöriga ministeriet handhar ledningen av och tillsynen över verkställigheten av skogslagen enligt 24 § i lagen. Jord- och skogsbruksministeriet går igenom de nuvarande tolkningsrekommendationerna med Finlands skogscentral så att eventuella uppdateringsbehov konstateras och anvisningarna vid behov kan preciseras. Såsom konstaterats ovan pågår det just nu en utvärdering av skogslagen. I arbetet sammanställs även synpunkter på hur bevarandet av mångfalden har lyckats, varefter behövliga åtgärder analyseras.

Helsingfors 13.11.2019

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä